

MUSCAR VERWARD MET MARQUETTE (GOUVERNEUR VAN OOSTENDE 1604) ?

In mijn bijdrage over Muscar ("De Plate", septembernummer, 1977) merkte ik aan het slot op dat André Demedts in zijn roman "Goede Avond" (Orion, Brugge, 1976, p. 248), Muscar bestempelt als 'een mankepoot met een houten been'. Ik bekende toen, niet te weten waar de schrijver dat bevreemdend detail (nergens vermeld in historische werken) gehaald had. Op mijn verzoek om 'n toelichting daarover antwoordde A. Demedts dat hij "de vele aantekeningen (bij de voorbereiding van "Goede Avond") uit een vijftigtal boeken niet bewaard had... hij had het evenwel ergens gelezen..."

Nu meen ik dat kleine mysterie te kunnen verklaren. Volgens mij heeft A. Demedts -bedolven onder een berg notities- Muscar verward met de figuur van de negende en laatste gouverneur van Oostende tijdens het beleg.

Het betreft de kolonel van het Waals regiment Jonkheer Daniel de Hertaing, heer van Marquette, "een heel bekwaam en verdienstelijk bevelhebber" zegt C.A. Van Sypesteyn (Het merkwaardig Beleg van Oostende, 's-Gravenhage, 1887, p. 98-99). Pil. Fleming (Oostende, vermaerde ... Belegeringhe, 's-Gravenhage, 1621) noemt hem p. 202 : "d'Heere Daniel de Harteyn, gheseyt Marquette" en schrijft (p. 574 en 576) "Daniel de Harthain, Heere van Marquette". De niet altijd betrouwbare J.N. Pasquini (Histoire de la ville d'Ostende, Bruxelles, 1863, 2me édit.) spreekt van Daniel de Herstein p. 131 en 146 (noot). Volgens Sypesteyn was Marquette een plaats in Henegouwen (die ik niet kan thuisbrengen) ; Hartaing is dan heel waarschijnlijk het huidige grensdorp Hartain op ca 8 km westelijk van Doornik.

Welnu kolonel Marquette was al in januari 1602 in Oostende geweest "... en later bij een uitval zø zwaar gewond dat zijn rechterbeen moest worden afgezet. De Fransche schrijvers noemen hem "jambe de bois" en bewonderen de vlugheid waarmee hij zich bij de uitvallen altijd vooraan wist te bewegen" (Sypesteyn, p. 99). Onze Hollandse archivaris noemt echter het werk niet waarin die amputatie aangestipt wordt. En vreemd genoeg die ernstige lichamelijke handicap van de gouverneur wordt niet vermeld in de eerste beschrijvingen van het fameuze beleg. De twee uitvoerigste relazen, elk van 600 blz., nl. het boven vermelde werk van Fleming ("zonder twijfel het nauwkeurigste en beste verslag", zegt Sypesteyn, p. 2) en dat van Christophle de Bonours, "Le mémorable Siège d'Ostende", (Bruxelles, 1628), reppen er niet over. En evenmin het Duitse "Belagerung der Statt Ostende. Journal ..." uit 1604, en Henri L. van Haestens "Beschrijvinghe van de belegeringhe der Stadt Oostende". (Leiden, 1614, 2de gewijzigde uitgave). Daarbij moeten wij bedenken dat Fleming, van Haestens en de onbekende auteur van het Duitse werk aan de kant van de belegerden stonden. Sypesteyn heeft dus die belangrijke bijzonderheid bij latere Franse schrijvers gevonden. Er was immers een overvloedige literatuur over het vermaarde beleg ontstaan.

Pasquini dikt die handicap flink aan want p. 145-146 schrijft hij : "De Marquette, qui était arrivé avec une jambe de bois, et qui avait ensuite la main, puis le bras droit emportés, dut signer la capitulation de la main gauche". Ook dat feit wordt niet door andere schrijvers vermeld", voegt Sypesteyn eraan toe (p. 108, noot 3). Dat leert ons weer op welke onberekenbare manier de geschiedenis soms bedreven wordt.

Op een of andere wijze moet A. Demedts die twee kolonels (Marquette en Muscar) verwisseld hebben. We mogen overigens niet verwachten dat voor een romanschrijver de historische waarachtigheid de hoogste wet is. Ook hier eist de artistieke vrijheid haar rechten op en speelt de ongebonden scheppende verbeelding mee. En is een bevelhebber mankepoot of een piraat mankepoot (cf. Treasure Island) niet een dramatischer personage ?

